

Yabancılar Tanıştığında

Yabancılar Tanıştığında

Tanımadığınız İnsanlar Sizi
Nasıl Dönüştürebilir

KIO STARK

Çeviren
Melis İnan

ISBN 978-605-322-366-5

© Kio Stark, 2016

Orijinal adı ve yayıncısı: *When Strangers Meet*, TED Books

Optimist Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Sertifika no. : 11970

Telefon : 0216 481 29 17-18

e-posta: optimist@optimistkitap.com

www.optimistkitap.com

facebook.com/optimistkitap

twitter.com/optimistkitap

www.youtube.com/OptimistKitap

www.optimistkitapblog.com

Optimist yayın no. : 449

Konu : Yaşam Kültürü

Düzeltili : Ahmet Ant

Yayına hazırlayan : Utku Umut Bulsun

Basım : Temmuz 2017, İstanbul

Düzenleme : Nermin Uçar Vatan

Baskı ve cilt : Pasifik Ofset

Sertifika no. : 12027

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No:3/1

Baha İş Merkezi A Blok Kat:2

34310 Haramidere / İstanbul

Tel: 0212 412 77 77

Anneme

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ		1
1. BÖLÜM	Yabancı Kimdir?	8
2. BÖLÜM	Geçici Yakınlık	14
3. BÖLÜM	Yabancılardan Oluşan Bir Dünya	36
4. BÖLÜM	Etkileşim Mekanığı	55
SON SÖZ		91
KEŞİFLER		95
TEŞEKKÜR		103
YAZAR HAKKINDA		106

Yabancılar Tanıştığında

GİRİŞ

Büfe tezgâhı öyle yüksek ki, sandviçleri yapan adamla göz göze gelmek için parmaklarımın ucunda durmam gerekiyor. Siparişimi veriyorum, başını sallıyor. Bir adım gerilediğimde tepemden gelen bir ses duyuyorum. Stok merdiveninde duran büfeci, bana “Nasıl-sın” diye soruyor. “Fena değil” diyorum. “O sandviçi yediğimde çok daha iyi olacağım.” Gülüyor ve raftaki konservelere dönüyor.

“Sen nasıl-sın?”

Arkasını dönüyor. “Ben mi? Seni gördüm daha iyi oldum.” Başını eğip gülümsüyor. İltifat ediyor ve iltifatını kabul etmeye karar veriyorum. “Bugün izin günün mü?” Bir ofise göre giyinmediğimden neden böyle sorduğunu anlayabiliyorum.

“Aslında ben yazarım, bu yüzden bilgisayarımın başında oturacağım.” Ellerimle klavyeye yazıyor gibi yapıyorum. Ne hakkında çalıştığımı soruyor.

“Yabancılarla konuşmakla ilgili bir kitap.”

“Deme ya! Bu muhteşem.” Merdivenden iniyor. “Biliyor musun, ben bunu hep yaparım. Yani elbette burada konuşmak benim işim. Ama ben başka her yerde de bunu yaparım.” Ellerini havaya kaldırıp sağa sola açarak bana tüm şehri gösteriyor. “Bir asansörde

ya da başka bir yerde; tabii her zaman değil, hep doğru olmuyor. Sadece merhaba ya da günaydın derim. Geçen gün bir asansöre bindiğimde yanımdaki kadınla konuştum. Ona bakıp sadece 'Günaydın' dedim ve sonra asansörün kapısına bakmaya devam ettim. Ondan bir şey beklediğimi düşünmesini istemiyordum, bu öyle bir şey değildi. O da bana dönüp 'Size de günaydın' dedi. Sonra da, 'Şey, çok teşekkür ederim. Artık kendimi insan gibi hissediyorum' diye ekledi. Ben bunu yapmaya çalışıyorum işte. Keşke herkes bunu anlasa. İnsanlar bu şekilde, sanki birlikte iyi geçinememişiz gibi yaşamak zorunda değiller."

Benim maceram, hiç tanışmadığım insanlarla konuşmaktır. Bu benim işim, benim isyanım, benim özgürlüğüm. Bu, benim yaşama biçimim.

İşte nedeni. Yabancılarla konuştuğunuzda, gündelik hayatınızın beklenen hikâyesinde güzel ve şaşırtıcı kesintiler oluşturursunuz. Bakış açınızı değiştirirsiniz. Anlık, anlamlı bağlantılar kurarsınız. Yanıtlarını bildiğinizi düşündüğünüz sorular bulursunuz. Birbirimizden fazlasıyla şüphelenmemize yol açan fikirleri ret edersiniz.

Bunu uzun süredir düşünüyorum. Sadece, yabancılarla etkileşimlerim bende anlamlı bir yankı uyandırdığından dolayı değil. Aynı zamanda, başka hayatlardan, dünyanın dört bir yanındaki insanların yabancılarla konuşma biçiminden, bunu neden yapıp neden yapmadıklarından büyülendiğimden dolayı.

Son on yıldır bu merakım, yeni bağlantılılık biçimleri oluşturma potansiyeline sahip yeni teknolojilerle dolu ağ tabanlı dünyaya da ilerledi. Burada karşınıza çıkacak fikirlerin birçoğu, NYU Etkileşimli Telekomünikasyon Programında oluşturduğum bir üniversite kursunda şekillendi. Bu kursta teknoloji uzmanlarına, programcılara ve uygulama tasarımcılarına; bir araya getirmeye çalıştıkları yabancıların gerçekte nasıl davrandıklarını ve insanların tanımadıkları insanlar karşısında yaptıkları şeyleri neden yaptıklarını anlamayı öğretiyordum.

Bu kitapta, yabancılarla konuşmanın neden size iyi geleceğini inceleyeceğiz. İnsanların kısacık sohbetlerde bile kendilerini yabancılara açmalarının nasıl mümkün olduğunu ve bunu yapma yollarının ilginç dinamiklerini araştıracağız. Sokakta yanından geçtiğiniz bir yabancıya sadece merhaba demek ne gerektirir? Bu etkileşim nasıl devam edebilir? Tanımadığınız insanlarla etkileşime girmenin daha mümkün olduğu yerler nerelerdir? Bir sohbetten nasıl çıkarsınız? Bunlar kulağa basit sorular gibi gelebilir. Ama ileride göreceğiniz üzere, öyle değildir.

Şimdi temel kurallar.

Söylemeye gerek bile yok ama bu kitap, söylemeye gerek olmayan şeyleri fark etmekle alakalı. Bu yüzden her ihtimale karşı:

Yabancılarla konuşmak hakkında konuştuğumda, açık, saygılı, sahici etkileşimlerden bahsediyorum. Burada okuyacağınız hiçbir şey, aidiyet hissimize veya insanlığımıza zarar verecek, istenmeyen, düşmanca iletişimleri (başka bir deyişle sokak tacizlerini) onaylamaz ya da önermez. İnsanlara laf atmak bir çeşit şiddettir: ıslıklamak, isim takmak,

başkalarının bedenlerini nesneleştiren yorumlar yapmak, alay, ifadelerde gizlenmiş tehditler ve dik bir tonda yapılan tehditler. Ve sadece o anda değil: İnsanlar sürekli bu davranışlarla karşılaştıklarında, bu, yabancılarla konuşmamaları konusunda onları eğitir. Bir vatandaş olarak sokakta iki sorumluluğunuz vardır. Birincisi nazik ve saygılı olmak. İkincisi de sözel ya da fiziksel açıdan saldırgan sokak davranışları gördüğünüzde, konuşmanın işleri daha da kötüleştirmeyeceğini düşündüğünüz sürece bu davranışlara yüksek sesle karşı çıkmak. Baş belalarını, kincileri, tacizcileri yüksek sesle ifşa ederek herkesin kamusal alanlarda tanımadıkları insanlarla olumlu etkileşimler kurma becerisini koruyun. Bu kötü davranışları yapmayın ve bunlara müsamaha göstermeyin.

Bu, konuşmakla ilgili bir kitap ve aynı zamanda görmekle, dinlemekle ve dünyaya karşı dikkatli olmakla ilgili... Anlayışınızı genişletmek ve size yabancı olan insanlara dair algınızı derinleştirmek için bir anlık iletişimimizin bile ne kadar şiirsel ve derinlikli olabileceğini göstermek istiyorum. Sokakta kurduğumuz etkileşimlerin görünmez mekanizma ve anlamlarını görmenizi istiyorum. Dünyayı seveceğiniz yeni bir pencere açmak istiyorum.

the 1990s, the number of people in the world who are under 15 years of age is expected to increase from 1.1 billion to 1.5 billion (United Nations 1994).

There are a number of reasons why the number of children in the world is increasing. One of the main reasons is that the number of children who are surviving to adulthood is increasing. This is due to a number of factors, including improved medical care, better nutrition, and a decrease in child mortality rates.

Another reason why the number of children in the world is increasing is that the number of children who are being born is increasing. This is due to a number of factors, including a decrease in the age at which women are having children, and an increase in the number of children who are being born to women who are already having children.

There are a number of reasons why the number of children in the world is increasing. One of the main reasons is that the number of children who are surviving to adulthood is increasing. This is due to a number of factors, including improved medical care, better nutrition, and a decrease in child mortality rates.

Another reason why the number of children in the world is increasing is that the number of children who are being born is increasing. This is due to a number of factors, including a decrease in the age at which women are having children, and an increase in the number of children who are being born to women who are already having children.

There are a number of reasons why the number of children in the world is increasing. One of the main reasons is that the number of children who are surviving to adulthood is increasing. This is due to a number of factors, including improved medical care, better nutrition, and a decrease in child mortality rates.

Another reason why the number of children in the world is increasing is that the number of children who are being born is increasing. This is due to a number of factors, including a decrease in the age at which women are having children, and an increase in the number of children who are being born to women who are already having children.

There are a number of reasons why the number of children in the world is increasing. One of the main reasons is that the number of children who are surviving to adulthood is increasing. This is due to a number of factors, including improved medical care, better nutrition, and a decrease in child mortality rates.

1 Yabancı Kimdir?

Dünyayı bilinen ve bilinmeyen olarak nasıl bölersiniz? *Yabancı*, kaygan bir kelimedir; kendinize açıklamaya çalışıncaya dek anlamını bildiğinizi düşünürsünüz. Gündelik hayatınızı, gördüğünüz şeyleri, yaptığınız tercihleri, hareket etme biçiminizi görünmez bir şekilde yapılandıran bir fikre adını verir. Bunun ne kadar kaygan bir kelime olduğunu görmeye hazır mısınız? *Yabancı* derken ne kastettiğinizi söyleyin.

Bu soruyu çok sordum ve duyduğum hemen hemen her şey şu müthiş çelişkili listeden ibarettir.

- Sadece bir kez gördüğünüz biri.
- Hiç tanışmadığınız ya da karşılaşmadığınız tüm insanlar.
- Bilmediğiniz ama bilme imkânınız olan insanların hepsi, birey olarak bir şekilde farkında olduğunuz ama bizzat hiç tanışmadığınız ya da karşılaşmadığınız insanlar.
- Kişisel bilgilerini bildiğiniz ama tanışmadığınız, bir arkadaşın arkadaşı ya da halka mal olmuş biri gibi insanlar.
- İster ideolojik ister coğrafi olsun, sizin bağlamınızı paylaşmayan bir kişi.
- Ortak hiçbir noktanız olmayan bir kişi.
- Kendinizi ait hissettiğiniz herhangi bir grubun parçası olmayan biri.
- Anlayamadığınız biri.